

Verleden verbinden, Toekomst verankeren

UNESCO Werelderfgoed in de hedendaagse samenleving

Inhoudsopgave

Woord vooraf	3
1. Inleiding.....	4
2. Evaluatie	5
3. Stichting Werelderfgoed	9
3.1 UNESCO Werelderfgoed in perspectief.....	9
3.2 Missie, visie en positionering	10
3.3 Stakeholders en doelgroepen	13
3.4 Kernfuncties.....	13
4. Trends en ontwikkelingen.....	17
4.1 Inleiding.....	17
4.2 Kansen.....	17
4.3 Uitdagingen	18
4.4 Connectie tussen verleden en toekomst	18
5. Meerjarenbeleidsplan Stichting Werelderfgoed.....	19
6. Organisatie	22
7. Financiële raming 2024-2030 en toelichting.	23

Woord vooraf

Als voorzitter van Stichting Werelderfgoed Nederland, is het met groot genoegen dat ik ons vernieuwde langetermijnbeleid voor de periode 2024-2030 introduceer. Dit beleid legt een krachtige nadruk op het behoud en de bevordering van ons cultureel en natuurlijk erfgoed als erkend UNESCO Werelderfgoed

Binnen de Stichting Werelderfgoed Nederland bundelen dertien unieke Werelderfgoedsites in het Koninkrijk der Nederlanden hun krachten om deze missie te verwezenlijken. Als stichting vertegenwoordigen we een rijkgeschakeerde verzameling culturele en natuurlijke schatten, verenigd door onze verantwoordelijkheid jegens de wereld om dit erfgoed voor komende generaties te bewaren.

De afgelopen jaren hebben ons duidelijk gemaakt dat het gedachtegoed van UNESCO Werelderfgoed niet vanzelfsprekend is. Behoud van de unieke objecten en gebieden staat onder druk en wordt beïnvloed door klimaatverandering en de ruimtelijke transitie waar Nederland voor staat om zich aan te passen aan deze veranderingen. Tevens ervaren we druk op de waarden waar UNESCO voor staat; het recente conflict in Oekraïne, toont aan dat vrijheden niet als vanzelfsprekend beschouwd kunnen worden.

Het is essentieel dat we leren om onze geschiedenis door een wereldwijde lens te bekijken, een lens die ons dwingt om ook de minder glorieuze hoofdstukken te belichten, zoals het slavernijverleden.

Hiermee staat UNESCO Werelderfgoed meer dan ooit in het midden van de samenleving. Dit meerjarenprogramma 2024-2030 geeft aan hoe wij als individuele sites de komende paar jaar gezamenlijk aan de slag gaan met de meest prangende thema's. Want Werelderfgoed heeft een rol te vervullen bijvoorbeeld in de energietransitie, maar ook in het uitdragen van de boodschap van vrede en het eerlijk spreken over de volledige geschiedenis van

Dat doen we samen met het Ministerie van OCW, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de Nederlandse UNESCO Commissie.

Deze beleidsstrategie bouwt voort op de succesvolle inspanningen uit het verleden en belooft een toekomst voor het behoud en de waardevolle positionering van het UNESCO Werelderfgoed.

Graag wil ik mijn waardering uitspreken voor de toewijding en betrokkenheid van de siteholders en alle partners die ons in staat stellen onze missie te realiseren. Samen kunnen we een positieve invloed uitoefenen op het behoud en de promotie van het waardevolle Werelderfgoed.

Met vertrouwen gaan we deze nieuwe beleidsperiode tegemoet, wetende dat we gezamenlijk een inspirerende en duurzame erfenis voor toekomstige generaties kunnen creëren.

Luzette Kroon
*Dijkgraaf Wetterskip Fryslân,
UNESCO Werelderfgoed Ir. D.F. Woudagemaal
Voorzitter Stichting Werelderfgoed*

1. Inleiding

UNESCO Werelderfgoed is de spiegel van onze geschiedenis. Het is een essentieel deel van onze identiteit en versterkt de onderlinge band tussen ons allen. In deze tijd, waar sociale cohesie meer dan ooit van belang is, speelt cultureel & natuurlijk erfgoed een cruciale rol. Het brengt mensen samen, stimuleert dialoog en bevordert wederzijds respect.

Bij deze verbinding met het Werelderfgoed horen ook hedendaagse thema's die relevant zijn voor de samenleving, zoals inclusie, diversiteit, sociale toegankelijkheid en digitalisering. Deze hedendaagse thema's vragen om aandacht en actie, zodat het erfgoed een plek van inclusiviteit en gelijkheid kan zijn voor iedereen, ongeacht achtergrond of mogelijkheden. Door digitalisering kunnen we het Werelderfgoed op innovatieve wijze delen met een wereldwijd publiek en het bewustzijn vergroten over de universele waarde van onze culturele en natuurlijke schatten.

Recente gebeurtenissen hebben hun impact gehad. De nasleep van de coronacrisis is nog voelbaar in de culturele sector, met bezoekersaantallen die nog niet geheel hersteld zijn naar het niveau van voor 2020. Wereldwijde conflicten, zoals de oorlog in Oekraïne, hebben hun weerslag op de maatschappij. Daarnaast confronteert de grootschalige verbouwing van Nederland het UNESCO Werelderfgoed met nieuwe vraagstukken, zoals ook de energietransitie en de biodiversiteitscrisis. Als individuele sites kunnen we een bijdrage leveren aan deze vraagstukken. Gezamenlijk staan wij sterker om behoud van het Werelderfgoed te waarborgen.

Als Stichting Werelderfgoed Nederland hebben we de volgende doelstellingen:

- Het bevorderen van het bewustzijn en de waardering voor het UNESCO Werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederlanden.
- Beschermen, behouden en toegankelijk maken van Werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederlanden voor een breed publiek, zodat het kan blijven inspireren en verbinden, nu en in de toekomst. De stichting doet dit onder andere door het faciliteren en bevorderen van kennisdeling.

In dit meerjarenbeleid worden deze doelstellingen naar geactualiseerde activiteiten en doelgroepen vertaald. Sociaal maatschappelijk en ruimtelijke thema's vragen om scherpe en doordachte overwegingen over UNESCO Werelderfgoed en hoe we een podium kunnen bieden voor debat en discussie. We creëren ruimte voor dialoog over inclusiviteit, duurzaamheid en sociale toegankelijkheid, zodat ons erfgoed een levendige en dynamische plek blijft waar mensen van alle leeftijden en achtergronden zich thuis voelen.

Ook vrijwilligers spelen een cruciale rol bij het behoud en de exploitatie van het Werelderfgoed. Hoewel de groei van de vrijwilligerspool positief is, moeten we ons voorbereiden op mogelijke uitdagingen, zoals een eventuele krimp van het vrijwilligersbestand. Samen zorgen we ervoor dat het Werelderfgoed toegankelijk blijft voor ontdekking en bewondering.

Onze ambities zijn vastgesteld en we bepalen de focus aan de hand van de ontwikkelingen en veranderingen in de maatschappij. De wereld waarin we opereren is immers dynamisch en onvoorspelbaar gebleken de laatste jaren. Maar door vast te houden aan onze culturele en natuurlijke schatten en een veerkrachtig beleid te voeren, kunnen we bouwen aan een betere toekomst waarin UNESCO Werelderfgoed blijft schitteren als een bron van eenheid en inspiratie voor ons allen.

2. Evaluatie

Evaluatie van onze aanpak en activiteiten in voorgaande jaren is van cruciaal belang om onze voortgang te meten, successen te erkennen en gebieden te identificeren waar we kunnen verbeteren. Als Stichting Werelderfgoed Nederland zijn we gedreven om het bewustzijn en de waardering voor het uniek en uitzonderlijke erfgoed te vergroten en onze identiteit te versterken. Met trots kijken we terug op de afgelopen periode, waarin we talrijke mijlpalen hebben bereikt. We hebben het educatieve aanbod uitgebreid, succesvolle samenwerkingen opgezet, jongeren actief betrokken en aandacht gegenereerd via verschillende kanalen, waaronder sociale media en pers. In deze evaluatie richten we ons op wat goed ging, wat we willen behouden en/of uitbouwen, en welke aspecten we mogelijk anders willen aanpakken of loslaten. Door deze grondige evaluatie kunnen we ons beleid nog verder aanscherpen en onze missie als stichting met nog meer impact vervullen.

Daarnaast is de afgelopen jaren geïnvesteerd in de verdere professionalisering van de stichting door te werken met een programmamanager, de constructie met een algemeen en dagelijks bestuur, en door het instellen van een portefeuilleverdeling waarbij één of meerdere sites op basis van hun expertise en/of inzet verantwoordelijk waren voor een bepaald thema of doel van de stichting. Dit is gewaardeerd door het Ministerie van OCW in de vorm van een jaarlijkse subsidie voor de doelen en werkzaamheden van de stichting. Juist de collectiviteit vormde de basis voor deze subsidie, waarbij de betrokkenheid (ureninzet van de individuele sites voor de stichting) en eigen bijdrage van de sites een voorwaarde was én blijft voor financiële ondersteuning vanuit het Rijk. Zie ook 'organisatie' (hoofdstuk 6).

Wat ging er goed?

- *Educatie:* We hebben succesvol nieuwe educatieve materialen geïntroduceerd, zoals posters, factsheets, filmpjes, en een quiz. Deze materialen zijn goed vindbaar op onze website en hebben we kenbaar gemaakt in de ICC en CKV gidsen.
- *Groot event Klokhuis Werelderfgoeddag:* Het evenement was een groot succes en heeft bijgedragen aan het vergroten van het bewustzijn rondom het Werelderfgoed bij een breder publiek.
- *Samenwerking opzoeken:* We hebben verschillende waardevolle samenwerkingsverbanden opgezet met partners zoals NS online, BOOM uitgeverij, en Ars Scribendi Uitgeverij, wat heeft geleid tot een grotere exposure en meer bereik. We hebben ook succesvol samengewerkt met onder andere NBTC, NHL Stenden, de Nederlandse UNESCO Commissie, en UNESCO Vlaanderen om onze missie te versterken en kennis en materialen te delen.
- *Gezamenlijke uitstraling:* Onze gezamenlijke aanpak heeft geresulteerd in een herkenbare stand op de fiets- en wandelbeurzen. Een goede nieuwe beeldbank met materiaal dat van gelijke tone of voice is, helpt bij de collectieve positionering. Bovendien hebben we via de STER-reclame onze boodschap bij een breed publiek kunnen verspreiden.
- *Focus op inhoud en hedendaagse thema's:* We zijn begonnen met het verschuiven van onze aandacht van toeristische informatie over de sites naar meer inhoudelijke en actuele thema's, wat heeft geleid tot boeiende discussies en een grotere betrokkenheid van ons publiek. De verkenning is gestart hoe we het koloniale verleden van enkele sites kunnen belichten; de aflevering Klokhuis over de grachtengordel is aangepast waarbij dit onderdeel van de geschiedenis is verwerkt en met NHL Stenden is een challenge naar de verborgen verhalen over het koloniale verleden uitgevoerd.

- *Aandacht voor duurzaamheid:* We hebben ons ingezet op het gebied van duurzaamheid door onder andere minder prints te maken, voor circulaire materialen te kiezen en op zoek te gaan naar een duurzame drukker.
- *Betrekken van jongeren:* We hebben jongeren actief betrokken bij ons werk via evenementen en samenwerkingen, zoals het klimaattevent met de UNESCO Jongerencommissie en NEMO. Een ook de challenges die we organiseren in samenwerking met NHL Stenden zijn succesvol in het bereiken van jongeren en het behalen van vernieuwende resultaten op de pijler educatie.
- *Werelderfgoedcafé:* Onze Werelderfgoedcafés, die een combinatie bieden van discussie en culturele activiteiten, heeft positieve aandacht gekregen van het deelnemende publiek.
- *Aandacht voor vrijwilligers:* We zien onze vrijwilligers als onmisbare ambassadeurs voor het Werelderfgoed en willen deze groep de aandacht blijven geven die ze verdienen. Een succesvol middel van de stichting was het vrijwilligersspeldje, waardoor de betrokkenheid en inzet van vrijwilligers hoog blijft. De waaier 'Werelderfgoed uitgelegd' heeft bijgedragen aan de kennisontwikkeling voor vrijwilligers.

Onze verdere verdieping en nieuwe aanpak

- *Algemeen:*
 - We zullen ons richten op het creëren van maatschappelijke impact en zullen onze activiteiten op basis van dit criterium prioriteren.
 - Het gebruik van het woord 'Nederland' in relatie tot het Caribisch deel van het werelderfgoed zal worden heroverwogen en waar nodig aangepast om verwarring te voorkomen en recht te doen aan de eigenheid van deze regio.
- *Collectieve verhaal:* Vanuit de samenwerking met de Nederlandse UNESCO Commissie, heeft de stichting in co-creatie met individuele

werelderfgoedsites, de RCE, UNESCO Jongerencommissie en het NBTC het collectief verhaal ontwikkeld, welke we in de komende periode zullen implementeren en uitrollen. Daar hoort ook aandacht voor nadere aanvulling van de beeldbank bij.

- *Educatie 0-100:* We zijn vastberaden om ons educatieve aanbod verder uit te breiden om een breed publiek te blijven bereiken, ongeacht leeftijd. Hierbij wordt ook gekeken naar het gebruik van het bestaande educatieve aanbod van de stichting.
- *Kennisdeling intern:* Het stimuleren van kennisdeling en het uitwisselen van ervaringen binnen onze organisatie blijft een belangrijk streven, zodat we optimaal kunnen samenwerken.
- *Collectieve Promotie:* We erkennen de meerwaarde van gezamenlijke promotie van het Werelderfgoed en willen dit voortzetten. Daarbij verschuiven we de focus van gedeelde toeristische informatie, zoals fiets- en wandelroutes en nieuwsbrieven over individuele sites, naar hedendaagse thema's, de relatie met UNESCO en het ondersteunen van hun missie.
- *Podium voor Hedendaagse Thema's:* We blijven ons inzetten als podium voor actuele en relevante thema's die verband houden met ons werelderfgoed en de samenleving als geheel. Zoals de staatssecretaris aangeeft, is de culturele/cultuurhistorische sector is bij uitstek geschikt om complexe thema's bespreekbaar te maken. Het UNESCO Werelderfgoed zien we daarom als een ambassadeur voor deze thema's, waar de maatschappij en bredere erfgoedsector van kan profiteren. We willen het Werelderfgoed gebruiken als platform voor discussies, dilemma's en actuele onderwerpen. Hier zien wij kansen voor door het Werelderfgoed als fysieke locatie voor overleggen en congressen aan te bieden of juist ons ambassadeurschap in te zetten tijdens activiteiten van derden, zoals bijvoorbeeld door Werelderfgoedcafé's. We proberen de kansen te benutten om mee te liften op activiteiten van relevante partijen.

- *Publieksonderzoek:* We blijven investeren in onderzoek om inzicht te krijgen in de behoeften en wensen van het publiek, zodat we beter kunnen inspelen op hun verwachtingen.
- *Strategiebepaling:* Met het oog op politieke, sociaal maatschappelijke ontwikkelingen en nieuw beleid van de rijksoverheid is het belangrijk om jaarlijks de strategie te bepalen en aansluiting te houden bij actuele maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. Een duidelijke strategie blijft essentieel om ons werk effectief te kunnen uitvoeren en onze doelen te realiseren. Het organiseren van een strategiebijeenkomst is een van de middelen om aansluiting te houden met de genoemde ontwikkelingen.
- *Collectieve belangenbehartiging:* We zetten ons in om het collectieve belang van Werelderfgoed in ons Koninkrijk te behartigen, vooral in uitdagende tijden zoals de start van de grote verbouwing van Nederland. We willen een krachtige rol spelen bij het beschermen en promoten van het erfgoed voor de toekomstige generaties. We richten ons hierbij op het algemene belang van het Werelderfgoed en niet op ontwikkelingen rondom individuele sites. We hebben daarbij de ambitie om als stichting c.q. gezamenlijke sites meer zichtbaar te zijn in het maatschappelijke debat en zetten ons bijvoorbeeld in om de benodigde aandacht voor het UNESCO Werelderfgoed binnen het proces van de totstandkoming van de Nota Ruimte te genereren. Om onze sites te bewaren voor de toekomst maar tegelijkertijd levend te houden, is het van belang om met elkaar na te blijven denken over behoud door ontwikkeling en het draagvermogen van de sites. Hoe kunnen de Werelderfgoedsites in het Koninkrijk der Nederland aansluiten bij maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie, maar tegelijkertijd de beleving van de kernkwaliteiten borgen.

Van Nellefabriek, Rotterdam

3. Stichting Werelderfgoed

3.1 UNESCO Werelderfgoed - in perspectief

UNESCO

UNESCO is de VN-organisatie voor onderwijs, wetenschap, cultuur en communicatie. UNESCO gebruikt deze werkterreinen om de doelstellingen van de Verenigde Naties te realiseren, universele waarden te ontwikkelen en de leefomstandigheden van alle mensen op de wereld te verbeteren.

Missie van UNESCO

UNESCO is in 1945 opgericht met de missie:

'since wars begin in the minds of people, it is in the minds of people that the defences of peace must be constructed'.

De visie van UNESCO

De wereld staat voor enorme maatschappelijke opgaven: klimaatverandering, etnische conflicten, biodiversiteitsverlies, toenemende ongelijkheid en een grote impact van moderne technologieën op het menselijke leven. Stuk voor stuk onderwerpen waarop UNESCO vanuit haar mandaat vooruitgang wil realiseren:

- Door wederzijds begrip te creëren voor elkaars cultuur en verschillen.
- Door informatie en kennis voor zoveel mogelijk mensen toegankelijk te maken en te delen. Denk hierbij ook aan open source kennisdeling.
- Door het verdedigen van de mensenrechten en het voeren van mondiale ethische discussies.
- Door gedeelde waarden in het onderwijs na te streven door wereldburger-schap en intercultureel leren.
- UNESCO strijdt tegen intolerantie, uitsluiting en komt op voor de vrijheid van meningsuiting en een vrije pers.

Deze doelen kan de organisatie niet alleen bereiken en vraagt om een brede maatschappelijke betrokkenheid. Samen met partners als scholen, universiteiten, steden en culturele en natuurlijke erfgoedsites verspreidt UNESCO haar ideeën en idealen over de wereld.

Kernwaarden UNESCO

Respect, rechtvaardigheid en welzijn

SDG's

UNESCO is gecommitteerd aan het bereiken van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de Verenigde Naties. Deze 17 doelen, vastgesteld in 2015, moeten de wereld in 2030 significant hebben verbeterd.

UNESCO Werelderfgoed

UNESCO Werelderfgoed is een uniek programma dat in 1972 door UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) is opgericht. Het programma heeft als doel om culturele en natuurlijke erfgoedsites van uitzonderlijke universele waarde te identificeren, te behouden en te beschermen voor toekomstige generaties. Werelderfgoed-sites worden beschouwd als een gemeenschappelijk erfgoed van de mensheid en dienen als getuigenissen van de diversiteit en creativiteit van menselijke cultuur en natuur.

Een Werelderfgoedsite kan zowel een culturele als een natuurlijke waarde hebben, of een combinatie van beide. Cultureel Werelderfgoed omvat monumenten, gebouwen, steden, archeologische vindplaatsen. Natuurlijk Werelderfgoed omvat unieke en ecologisch belangrijke gebieden, zoals nationale parken, reservaten, eilanden en landschappen.

Om opgenomen te worden op de Werelderfgoedlijst moeten nominaties aan strikte criteria voldoen, waaronder uitzonderlijke universele waarde, representativiteit en integriteit. De erkenning als Werelderfgoed biedt sites internationale bekendheid en erkenning, waardoor ze worden beschermd, gepromoot en behouden voor toekomstige generaties.

Momenteel zijn er 1199 Werelderfgoedsites verspreid over de hele wereld. Deze sites vertegenwoordigen de culturele diversiteit van de mensheid en de natuurlijke schoonheid van onze planeet. Ze trekken miljoenen bezoekers per jaar aan en spelen een belangrijke rol in het bevorderen van duurzaam toerisme, cultureel begrip en bewustzijn van het belang van het behoud van ons erfgoed.

UNESCO Werelderfgoed, dit zijn de meest bijzondere en betekenisvolle gebouwen, gebieden en natuur van de wereld. Ze zorgen in al hun diversiteit voor indrukwekkende verhalen die jong en oud raken. Daarom wil UNESCO deze cultuur en natuur behouden en doorgeven aan volgende generaties. Zo blijft het werelderfgoed springlevend en leren mensen wereldwijd elkaars cultuur en natuur waarderen. Dat prikkelt de nieuwsgierigheid en draagt bij aan respect voor elkaar.

Ook het Koninkrijk der Nederlanden heeft door UNESCO erkend Werelderfgoed.

De UNESCO Werelderfgoederen van het Koninkrijk der Nederlanden zijn (2023):

- Schokland en omgeving;
- Molencomplex Kinderdijk-Elshout;
- Ir. D.F. Woudagemaal;
- Willemstad, Curaçao;
- Droogmakerij de Beemster;
- Rietveld Schröderhuis;
- De Waddenzee;
- Grachtengordel van Amsterdam
- Van Nellefabriek
- Hollandse Waterlinies
- Koloniën van Weldadigheid
- Neder-Germaanse Limes
- Eise Eisinga Planetarium in Franeker

3.2 Missie, visie en positionering

Stichting Werelderfgoed Nederland is het samenwerkingsverband van het UNESCO Werelderfgoed in ons Koninkrijk der Nederlanden en is opgericht in 2000. De stichting is opgericht, omdat de siteholders van het UNESCO Werelderfgoed binnen ons Koninkrijk en ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de meerwaarde zien in een collectieve aanpak. De samenwerking draagt bij aan een grotere zichtbaarheid, het op de agenda zetten van Werelderfgoed bij nieuwe ontwikkelingen (onder andere in de Omgevingswet) en vergroot onze slagkracht.

Stichting Werelderfgoed Nederland heeft de verantwoordelijkheid om de bewustwording van het Werelderfgoed te vergroten, de collectieve

belangen van het Werelderfgoed te behartigen, kennis te verwerven, te ontwikkelen en te delen, en om gezamenlijk naar buiten toe op te treden. Dit alles om ervoor te zorgen dat de afzonderlijke Werelderfgoedsites hun taken optimaal kunnen uitvoeren en kunnen meeliften op de collectieve resultaten die de stichting heeft bereikt; bijvoorbeeld het vergroten van de collectieve bekendheid van het Werelderfgoed helpt individuele sites op lokaal/regionaal niveau. Als Stichting Werelderfgoed Nederland spelen we een cruciale rol bij het bevorderen van het bewustzijn en de waardering voor het UNESCO Werelderfgoed in Nederland. Alle betrokkenen streven ernaar om ons erfgoed te beschermen, te behouden en toegankelijk te maken voor een breed publiek, zodat het kan blijven inspireren en verbinden, nu en in de toekomst.

De afgelopen paar jaar is de focus van activiteiten op toerisme meer verschoven naar de bredere verantwoordelijkheid van Werelderfgoed in de samenleving. Een dergelijke koerswijziging is door de stichting (en na overleg met OCW en RCE) ingezet. Binnen de stichting bepalen de sites gezamenlijk welke thema's geschikt en van belang zijn om collectief op te pakken. De focus is onder meer afhankelijk geweest van actualiteit, nieuwe samenwerkingskansen die zich hebben voorgedaan (zoals met het Klokhuis) en door de groei van de stichting doordat er nieuwe UNESCO Werelderfgoederen in Nederland zijn benoemd.

Missie Stichting Werelderfgoed Nederland

Het bewustzijn rondom het UNESCO Werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederlanden vergroten en de band tussen ons erfgoed en de samenleving te versterken. We staan voor een toekomst waarin ons Werelderfgoed een bron van inspiratie en verbondenheid is voor alle generaties, van jong tot oud. Zo creëren we met elkaar wereldburgers, overbruggen we de diversiteit in natuur en cultuur en bereiken we meer respect voor elkaar. Tevens creëren we hiermee draagvlak voor instandhouding van dit erfgoed van uitzonderlijk universeel belang.

Visie

De stichting tracht haar haar missie onder meer te verwezenlijken door:

- Zich in te zetten om het brede publiek bekend te maken met het collectieve verhaal van het UNESCO Werelderfgoed (mondiaal/nationaal) en verbindt dit verhaal (actief) met de bewoners van ons Koninkrijk (erfgoedgemeenschap). We dragen de betekenis van UNESCO Werelderfgoed uit, in interactie met het brede publiek;
- Brengt het UNESCO Werelderfgoed in ons Koninkrijk onder de aandacht van het brede publiek middels collectieve promotie en educatie;
- Kennis te verwerven, ontwikkelen en te delen met het Werelderfgoed;
- Het samenbrengen van de siteholders van het Werelderfgoed binnen ons Koninkrijk in een stichting dat zal dienen als gesprekspartner voor externe stakeholders voor het ontwikkelen en stroomlijnen van het gezamenlijk te voeren beleid en de daaruit voortvloeiende initiatieven (collectieve belangenbehartiging);
- Het verwerven van wettige middelen die voor het doel bevorderlijk kunnen zijn.

Kernwaarden

De kernwaarden van ons gezamenlijk als Werelderfgoed zijn:

- Authenticiteit
- Behouden voor toekomstige generaties
- Duurzaam
- UNESCO erkenning
- Respect
- Integriteit
- Internationaal Werelderfgoed
- Origineel (unieke en uitzonderlijke universele waarde)
- Samenwerking
- Toegankelijk
- Inspireren
- Waardevol en onvervangbaar.

Positionering

Met dit meerjarenbeleidsplan willen de individuele sites collectief een kwaliteitsslag maken op de kernfuncties. Wanneer is het gepast om collectief op te trekken en met een gezamenlijke aanpak te werken aan en voor het Werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederlanden, en waar kunnen zaken beter op het niveau van de individuele sites (maar wel passend binnen de collectieve uitstraling) worden opgepakt.

In ons meerjarenbeleidsplan richten we ons op het uitbouwen van onze positie als toonaangevende speler op het gebied van cultureel en natuurlijk erfgoed in Nederland. Respect, bewustwording, inspireren, samenwerking en duurzaamheid - vormen het fundament van onze positionering.

Met respect als leidraad streven we naar een inclusieve en diverse benadering van het Werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederlanden, waarbij we oog hebben voor zowel de historische betekenis als heden-daagse context. We erkennen de waarde van ons Werelderfgoed en zijn vastbesloten om het met zorg en verantwoordelijkheid door te geven aan de volgende generaties. Dit begint met educatie en kennisoverdracht over het Werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederlanden en het belang daarvan.

Bewustwording is een sleutelbegrip in onze positionering. In het Koninkrijk der Nederlanden willen we bekender maken wat Werelderfgoed inhoudt en welke betekenis het heeft voor de wereldbevolking. Dat willen we doen op een eenvoudige en eenduidige manier. Daarom is samen met alle sites, Stichting Werelderfgoed Nederland, de Nederlandse UNESCO commissie, de UNESCO jongerencommissie en het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen het collectieve merkverhaal in 2023 op papier gezet. Zo kunnen we helder communiceren naar het publiek van alle leeftijden, zowel in communicatie als in educatie. We willen het gezamenlijke verhaal van het Werelderfgoed vertellen op een boeiende en toegankelijke manier, zodat het resoneert met mensen van alle achtergronden. En zodat het inspireert tot behoud en/of verandering in gedrag. Door educatie en

publieksonderzoek willen we het bewustzijn vergroten van de rol die erfgoed speelt in onze identiteit, geschiedenis en maatschappij.

Ons Werelderfgoed is een onuitputtelijke bron van inspiratie. Het vertelt unieke verhalen, roept emoties op en nodigt uit tot reflectie. Wij geloven dat het delen van deze verhalen en het stimuleren van creativiteit en betrokkenheid bijdraagt aan een levendige en dynamische cultuur. Door educatie, samenwerking met makers/kunstenaars en het faciliteren van culturele activiteiten, willen we mensen inspireren om actief deel te nemen aan het behoud en de ontwikkeling van ons erfgoed.

Samenwerking is essentieel om ons erfgoed te beschermen en te laten bloeien. We zoeken actief partnerschappen met diverse stakeholders, zoals overheden, educatieve instellingen, culturele organisaties en het bedrijfsleven. Samen willen we een breed draagvlak creëren voor ons erfgoed en gezamenlijk werken aan duurzame oplossingen.

Duurzaamheid is een cruciaal principe in onze positionering. We zetten ons in voor het behoud van ons erfgoed voor de lange termijn en streven naar een verantwoorde omgang met onze culturele en natuurlijke schatten. Dit doen we onder meer door minder printwerk, aandacht vragen voor duurzaam toerisme, kennisbijeenkomsten te organiseren op vraag van het Werelderfgoed.

Met deze gedegen positionering willen we onze rol als erfgoedambassadeur versterken en een inspirerende en verbindende kracht zijn voor het erfgoed-landschap. Door te bouwen aan een erfgoedrijke toekomst, willen we ons cultureel erfgoed levend houden, generaties verbinden en een blijvende impact hebben op de samenleving. Met vastberadenheid en passie zetten we ons in voor een toekomst waarin ons erfgoed wordt gekoesterd en doorgegeven aan de komende generaties.

3.3 Stakeholders en Doelgroepen

Als Stichting Werelderfgoed Nederland koesteren we de diverse groep stakeholders en doelgroepen, omdat zij een cruciale rol spelen in het versterken van onze missie. Onze stakeholders zijn waardevolle partners en belanghebbenden, terwijl onze doelgroepen de mensen zijn voor wie we het Werelderfgoed willen koesteren en toegankelijk maken.

Onze stakeholders omvatten overheden, culturele instellingen, onderwijsorganisaties, bedrijven en andere erfgoed gerelateerde organisaties. Met hen zoeken we actief samenwerking om het Werelderfgoed te beschermen en te promoten. We delen kennis, middelen en netwerken om gezamenlijk een positieve impact te hebben op ons cultureel erfgoed. Onze stakeholders zijn belangrijke partners in het realiseren van duurzame en inclusieve oplossingen voor erfgoedbehoud en -ontwikkeling, en het uitdragen van het collectieve verhaal van ons Werelderfgoed.

Specifiek benoemen we hier:

- De Nederlandse UNESCO Commissie
- De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- Ministerie van OCW

De doelgroepen vormen het hart van onze missie. We richten ons op jongeren en ouderen, en we streven naar een inclusieve benadering van het Werelderfgoed waarbij mensen van alle achtergronden zich welkom en betrokken voelen. Met educatieve programma's, publieksevenementen en digitale initiatieven willen we het erfgoed van het Koninkrijk toegankelijk maken voor een breed publiek. We koesteren onze doelgroepen als erfgoedliefhebbers, bewuste burgers en potentiële erfgoedambassadeurs.

Samen met onze stakeholders en doelgroepen willen we het Werelderfgoed omarmen. Door gezamenlijk te werken, te leren en te inspireren, streven we ernaar om ons erfgoed te behouden voor de toekomstige generaties en een

brug te slaan tussen het verleden, heden en de toekomst. Met hun steun en betrokkenheid kunnen we het Werelderfgoed levend houden, erfgoedwaarden bevorderen en een gezamenlijke erfenis opbouwen waar we allemaal voldoening uit kunnen halen en van kunnen genieten.

3.4 Kernfuncties

1. Coördinatie, belangenbehartiging en samenwerking

De stichting ondersteunt de samenwerking tussen de werelderfgoederen en bevordert de uitwisseling van kennis en ervaringen tussen deze erfgoederen (deskundigheidsbevordering).

De stichting is ook een steunpunt voor zaken rondom de UNESCO-conventie: De stichting zorgt ervoor dat de siteholders de kennis hebben om te voldoen aan de internationale normen van UNESCO (capacity building in samenwerking met de RCE en de Nederlandse UNESCO Commissie).

De stichting zoekt ook de samenwerking op ten behoeve van uitwisseling van kennis en best practices met andere Werelderfgoedsites en Werelderfgoedsites/stichtingen uit andere landen, zoals Vlaanderen.

De stichting draagt bij aan het behoud en beschermen van het Werelderfgoed door collectieve belangenbehartiging. Er wordt bij de bespreking van onderwerpen, zoals de Omgevingswet, Nota Ruimte en de effecten van de coronapandemie specifiek aandacht gevraagd voor het Werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederlanden. Dit krijgt vorm door het ondersteunen van onderzoek, advies en kennisdeling op het gebied van Werelderfgoedbeheer en -ontwikkeling en netwerken.

De stichting is een serieuze gesprekspartner voor Kamerleden, media, etc. Ook vindt ieder kwartaal een overleg met een vertegenwoordiging van de RCE en OCW plaats.

2. Bewustwording en Educatie

De stichting heeft als doel het vergroten van het bewustzijn van het Werelderfgoed en het belang ervan voor onze identiteit en geschiedenis. Hierbij focussen we ons op het bredere publiek. Dit omvat educatieve programma's, publieksactiviteiten en digitale initiatieven waarmee we mensen van alle leeftijden en achtergronden betrekken bij ons Werelderfgoed. We zetten tevens in op meerstemmigheid en inclusie. De educatieaanpak en de educatieve middelen van de stichting gaan met name in op het collectieve verhaal van Werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederlanden; de individuele sites worden benoemd, maar voor het complete verhaal van elke Werelderfgoedsite wordt verwezen naar het educatiemateriaal van de afzonderlijke sites. Daarin is meer diepgang te vinden en meer details over de geschiedenis en kernkwaliteiten van de betreffende Werelderfgoedsite. De stichting richt zich bovendien op het breder bekend maken van educatie over Werelderfgoed in het onderwijsveld, doordat op nationaal niveau makkelijker allianties met nationale partners (zoals het LKCA en/of PABO-opleidingen) aan te gaan zijn dan op individueel niveau. Daarmee is de aanpak en het materiaal van de stichting aanvullend op de educatieaanpak en het educatiemateriaal van de individuele Werelderfgoedsites.

3. Promotie en toegankelijkheid

We promoten het verhaal UNESCO Werelderfgoed actief en maken het toegankelijk voor een breed publiek. Door middel van communicatie, marketing en digitale platformen brengen we de schoonheid en historische waarde van deze sites onder de aandacht van zowel binnenlandse als internationale bezoekers.

Vanuit de collectiviteit wordt onderzocht hoe we het Werelderfgoed toegankelijk en inclusief en toegankelijk kunnen maken. Dit betekent dat iedereen zo zelfstandig en gelijkwaardig mogelijk het Werelderfgoed moet kunnen beleven. Wat je achtergrond moge zijn, hoe je leefsituatie ook is, welke (on)mogelijkheden je gezondheid met zich meebrengt, tijdelijk of permanent.

We zien het als onze verantwoordelijkheid om aandacht te vragen voor duurzaamheid. Dit komt tot uiting in de collectieve offline promotiematerialen, drukwerk, aandacht voor duurzaam toerisme, etc. Daarnaast streven we naar kennisdeling op het thema duurzaamheid in afstemming en op vraag vanuit het UNESCO Werelderfgoed.

Met deze kernfuncties willen we als Stichting Werelderfgoed Nederland een positieve impact hebben op het cultureel en natuurlijk erfgoed. We zetten ons in om ons Werelderfgoed te beschermen, te ontwikkelen en te promoten, en tegelijkertijd een brug te slaan naar een duurzame en inclusieve toekomst voor ons allen. We willen het UNESCO Werelderfgoed blijven verankeren in de samenleving.

Afbakening

Binnen het complexe veld van Werelderfgoed maakt de stichting duidelijke afbakeningen met betrekking tot onze kernfuncties.

- We leggen de focus op kernfuncties en activiteiten die meerjarige financiering van OCW (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) en individuele sites vereisen. Daarnaast benutten we kansen die afhankelijk zijn van tijd, slimme partnerschappen en externe financiering. Daarbovenop liggen strategisch geïdentificeerde projecten/kansen die we willen oppakken maar die afhankelijk zijn van additionele financiering. De bestuursleden zetten zich in om deze financiering te vinden.
- Belangenbehartiging vanuit de stichting gaat nadrukkelijk om het collectieve belang van het Werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederlanden door onder meer aandacht voor Werelderfgoed te vragen in bijvoorbeeld het traject van Nota Ruimte. De stichting houdt zich niet bezig met belangenbehartiging op individueel niveau van de sites.

- We willen bepalen welke activiteiten het beste vanuit het collectief kunnen worden opgepakt en welke door individuele sites autonoom kunnen worden uitgevoerd. Hierbij wordt altijd gekeken hoe het collectieve niveau zich verhoudt tot het individuele belang op niveau van de afzonderlijke sites en in afstemming met de afzonderlijke sites vertegenwoordigt in het programmateam en het Algemeen Bestuur. Het individuele verhaal wordt afgewogen tegen het gezamenlijk vertellen van hetzelfde universele c.q. collectieve verhaal.
- De basis van de stichting wordt gevormd door de gezamenlijkheid en betrokkenheid van alle dertien UNESCO Werelderfgoedsites in het Koninkrijk der Nederlanden. Deze gezamenlijkheid betekent echter niet dat altijd alle sites aan alle activiteiten actief hoeven deel te nemen. Een activiteit gericht op het aantrekken van toerisme is voor bijvoorbeeld de Grachtengordel van Amsterdam niet wenselijk. Daarom kunnen we ons voorstellen dat er activiteiten zijn die met een meerderheid van de betrokken sites worden opgepakt, maar niet unaniem door alle betrokken sites. Als minder dan de helft van de bij de stichting betrokken sites een activiteit wenselijk vindt, kan sowieso een separate groepssamenwerking worden gestart. Maar gezien de minderheid van de betrokken sites vindt dit niet automatisch onder de vlag van de stichting plaats. Indien dit wel gewenst is, kan een stemming onder het bestuur plaatsvinden, dan wel kan de stichting bij zulke afzonderlijke samenwerkingen bijdragen in de vorm van bijvoorbeeld kennisdeling.

Hollandse Waterlinies, Fort aan de Drecht

4. Trends & ontwikkelingen – kansen & uitdagingen

4.1 Inleiding

De wereld om ons heen verandert voortdurend en als Stichting Werelderfgoed Nederland is het essentieel om in te spelen op de trends en ontwikkelingen die onze missie en doelstellingen raken. In dit hoofdstuk richten we ons op de sociaal maatschappelijke, technische en ruimtelijke ontwikkelingen en trends die wij signaleren en vertalen deze naar kansen en uitdagingen voor de collectieve activiteiten.

4.2 Kansen

Klimaatadaptatie en Duurzaamheid

De urgente vraagstukken rondom klimaatverandering en de noodzaak van duurzaamheid bieden kansen om het UNESCO Werelderfgoed een podium te geven. Er komen hier thema's naar voren die de individuele sites bindt; in hoeverre kunnen we een bijdrage leveren aan klimaatadaptatie en biodiversiteit zonder dat hiervan de OUV schade ondervindt? Maar Werelderfgoed kan ook aanvullende eisen aan de omgeving op tafel leggen om de OUV naar de toekomst toe behouden. Hoe zorgen we dat de OUV deze plek krijgt in besluitvormingsprocessen? Daarnaast kunnen we een grote bijdrage leveren aan bewustwording, onder andere door op de betrokken Werelderfgoed de dialoog te laten plaatsvinden, in educatie de thema's mee te nemen en publieksactiviteiten op deze thema's te ontplooiën.

Grote Verbouwing van Nederland

De nieuwe nota Ruimte en daaruit volgende veranderingen in ruimtegebruik, leefomgeving en recreatie kunnen impact hebben op het Werelderfgoed. Hieruit ontstaan echter ook mogelijkheden om het erfgoed van de wereld te verbinden met de hedendaagse maatschappij.

Erfgoed voor de toekomst

Erfgoed is cultuur van het verleden die voortleeft in het nu. Het is belangrijk dat we het verleden doorgeven aan de jonge generaties. De generaties na ons laten we kennismaken met de vele, verschillende verhalen over onze geschiedenis.

Educatie en Meerstemmigheid

Het maken en ervaren van cultuur begint bij al op jonge leeftijd. Kinderen leren veel in de klas, maar een minstens zo groot deel van de culturele ontwikkeling vindt rond en buiten de school plaats, bijvoorbeeld via DJ-ing, musicalles of het schrijven van hiphopteksten. Door op en rondom de school te zorgen voor een breed aanbod aan activiteiten en ondersteuning kan elke leerling talenten en vaardigheden ontdekken, ontwikkelen en benutten. Door in te zetten op cultuureducatie in het primair onderwijs bereiken we alle kinderen, ongeacht afkomst of (financiële) situatie thuis.

De erkenning van het koloniaal verleden als onderdeel van het erfgoed in algemene zin biedt de kans meerstemmigheid te bevorderen. Daar kan de stichting ook aan bijdragen door het faciliteren van een dialoog over het gedeelde verleden en door samen te werken met diverse gemeenschappen om een diverse en inclusieve benadering van het collectieve verhaal over het Werelderfgoed, waarbij verschillende perspectieven worden gehoord en gewaardeerd.

Participatie en Diversiteit

Het actief betrekken van vrijwilligers, lokale initiatieven en erfgoed-gemeenschappen kan het Werelderfgoed versterken en verrijken. De stichting vervult hierin een stimulerende, faciliterende en op kennisdeling

gerichte rol. Dit kunnen waardevolle partnerschappen en kansen opleveren met het oog op bescherming, ontwikkeling en de promotie van het Werelderfgoed, in lijn met het FARO-gedachtegoed. Denk aan de meerstemmigheid in het vertellen van verhalen, educatie en promotie.

De toegankelijkheid van cultuur: Digitalisering, innovatie & sociale toegankelijkheid

Cultuur is overal en van iedereen en moet dus ook overal en door iedereen te ervaren en te beleven zijn. Cultuur is goed voor ons en draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling en mentale gezondheid.

Werelderfgoed is van iedereen ongeacht op welk grondgebied het zich bevindt. Werelderfgoed moet dus ook overal en door iedereen te ervaren en te beleven zijn. Sociale toegankelijkheid willen we verder tot ontwikkeling brengen binnen het Werelderfgoedveld.

We willen digitalisering benutten om de innovatieve kracht van de sector te versterken en om een groter en nieuw publiek te bereiken. Digitalisering biedt kansen voor nieuwe vormen van creatie en presentatie. Digitale cultuur is een discipline waarin makers op een nieuwe manier verhalen vertellen. Vaak komen verschillende cultuurvormen samen zoals ontwerp, journalistiek en animatie. Makers en andere professionals kunnen digitalisering inzetten om bestaande publiekgroepen te bereiken, maar ook nieuwe, zoals jongeren. Het verkennen van mogelijkheden die voortkomen uit technologische vooruitgang, zoals Artificial Intelligence (AI), digitalisering gericht op de beleving kan ons helpen om het Werelderfgoed op innovatieve wijze te ontsluiten en te delen met een breder publiek. We kunnen innovatieve technologieën inzetten om het Werelderfgoed toegankelijker te maken voor een wereldwijd publiek.

4.3 Uitdagingen

Wereldwijd wordt UNESCO Werelderfgoed geconfronteerd met diverse bedreigingen, waaronder overtoerisme, vernielingen, ruimtelijke ontwikkelingen, klimaatverandering en gewapende conflicten.

Ook iedere Werelderfgoedsite in het Koninkrijk der Nederland wordt geconfronteerd met eigen uitdagingen, vaak gedeeld door meerdere sites waardoor in meerdere gevallen sprake is van een collectief belang/aspect. Het is van cruciaal belang dat we deze uitdagingen daar waar mogelijk actief aanpakken, collectief onder de aandacht brengen en het Werelderfgoed een podium geven om de dialoog over deze uitdagingen te stimuleren en naar oplossingen te zoeken, die daar waar mogelijk ook toepasbaar zijn voor het gehele erfgoedveld.

Democratie onder druk

De oorlog in Oekraïne, het conflict in het Midden-Oosten, dit laat weer zien dat vrede geen vanzelfsprekendheid is. De missie van UNESCO 'Building peace in the minds of people' is weer actueel geworden. We benutten de kansen om naast educatie over het werelderfgoed in het Koninkrijk der Nederland waar mogelijk ook thema's zoals democratie en wereldburgerschap in onze activiteiten op te nemen. Dit doen we in afstemming en/of samenwerking met de Nederlandse UNESCO Commissie.

4.4 Connectie tussen verleden en toekomst

Bovenstaande trends en ontwikkelingen vormen de context waarin Stichting UNESCO Werelderfgoed opereert. Door in te spelen op kansen en uitdagingen, kunnen we dit uniek en uitzonderlijke erfgoed duurzaam beschermen, innoveren en tegelijkertijd een levendige en inclusieve connectie creëren tussen ons verleden en de toekomst.

5. Meerjarenbeleidsplan Stichting Werelderfgoed

Doel: bevorderen bewustzijn & waardering, beschermen, behoud en toegankelijkheid.

Kernfunctie

Coördinatie, belangenbehartiging & samenwerking

Subdoel

Collectieve belangenbehartiging UNESCO Werelderfgoed bij grotere (ruimtelijke) opgaven.
Versterking beheer sites via kennisdeling

Activiteiten

- De stichting organiseert 2x per jaar kennisuitwisselingsbijeenkomsten;
- De stichting faciliteert verdere kennisuitwisseling(sbijeenkomsten) als daar vanuit de sites behoefte aan is;
- Ieder jaar vindt er een strategiebijeenkomst plaats.
- Ieder jaar organiseert de Stichting in samenwerking met de RCE en de Nederlandse UNESCO Commissie een bijeenkomst capacity building voor de siteholders t.b.v. kennisvergaring en kennisdeling;
- In samenwerking met de RCE faciliteert de Stichting het proces van het invullen van de periodieke rapportages van het Werelderfgoed in het Koninkrijk door het organiseren van training en kennisdeling. In de periodieke rapportages maken de sites inzichtelijk hoe zij invulling geven aan de verplichtingen uit het Werelderfgoedverdrag.

Kernfunctie**Bewustwording en educatie****Subdoel****Eenduidige educatie voor het Werelderfgoed / meer bekendheid, Betrokkenheid en Eenduidige participatie****Activiteiten**

- Uitvoering van de ambities en activiteiten uit het nieuwe meerjarenplan educatie 2024-2030;
- Individuele sites gaan over lokale bewustwording en educatie, maar allen gebruiken aanvullend op het eigen educatiemateriaal ook het door de Stichting ontwikkeld materiaal;
- De stichting pakt kansen aan om mensen van alle achtergronden te betrekken bij het Werelderfgoed;
- De stichting organiseert de volgende evenementen in dit kader: (a) klokhuisdag 1x, (b) stimuleren 1x per jaar gratis toegankelijk Werelderfgoed voor leraren, (c) stimuleren van gratis bezoek voor minima in zomerperiode;
- Stimuleren en faciliteren van eenduidige informatievoorziening bij alle sites;
- De stichting biedt een podium voor het debat over maatschappelijke vraagstukken in relatie tot het Werelderfgoed in het Koninkrijk;
- Waar nodig ondersteunt de Stichting door middel van onderzoek en/of partnerschappen;
- Stichting organiseert kennisuitwisseling gericht op bewustwording en educatie, waaronder ook bijvoorbeeld verduurzaming Werelderfgoed;
- Stichting organiseert materiaal voor bewustwording op dit thema richting partners;
- Gezamenlijk wordt onderzocht welk maatschappelijk thema zicht leent voor een campagne of rondreizende tentoonstelling;
- Er komt één actuele webpagina voor vrijwilligers werkzaam bij Werelderfgoed;
- Er komt een collectieve campagne om mensen te enthousiasmeren voor vrijwilligerswerk in het (wereld)erfgoedveld;
- De stichting sluit partnerschappen met relevante lokale gemeenschappen die ook nationaal opereren (De Burendag, Stichting Doe Een Wens, Natuurmonumenten, etc.);
- De stichting stimuleert en faciliteert kennisdeling over bijvoorbeeld vrijwilligersbeleid tussen de sites.

Kernfunctie**Publieksbereik en toegankelijkheid****Subdoel****Gezamenlijke promotie en toegankelijkheid****Activiteiten**

- Gezamenlijke publieksbereik;
- Alle sites communiceren vanuit dezelfde basis, namelijk het collectieve verhaal;
- Aanvullend op het collectieve verhaal wordt een marketing toolkit voor de stichting ontwikkeld;
- Op de websites van de 13 Werelderfgoederen wordt in lijn met het merkverhaal over UNESCO verteld, waardoor het Werelderfgoed op gelijke wijze voor de doelgroep herkenbaar is;
- Het Werelderfgoed in ons Koninkrijk is door gebruik van het collectieve verhaal en de nog te ontwikkelen marketing toolkit ook op locatie op eenzelfde wijze herkenbaar. Het collectieve verhaal van UNESCO Werelderfgoed in Nederland krijgt een duidelijke plek in de merkidentiteit van de afzonderlijke sites;
- De stichting pakt kansen die zich voordoen aan om Werelderfgoed te promoten (bijvoorbeeld samenwerking influencer en/of reismagazines);
- Minimaal 1 x per 4 jaar wordt een publieksonderzoek uitgevoerd;
- De stichting verzamelt kennis op het thema toegankelijkheid en deelt dit vanuit het collectieve belang met de sites. Daar waar kansen liggen om collectieve maatregelen uit te voeren i.h.k.v. toegankelijkheid en op wens van de sites, wordt dit vorm gegeven.

6. Organisatie

De stichting is een professionele organisatie met een groot en invloedrijk bestuur. Stichting Werelderfgoed Nederland is een samenwerkingsverband van alle dertien Werelderfgoedsites in het Koninkrijk der Nederlanden. De stichting bestaat uit een algemeen bestuur waarin alle siteholders bestuurlijk vertegenwoordigd zijn. Daarnaast wordt gewerkt met een dagelijks bestuur bestaande uit de voorzitter, secretaris en penningmeester. Naast het bestuur is er een programmateam dat bestaat uit een vertegenwoordiging van alle dertien Werelderfgoedsites. Het programmateam is samen met de programmamanager (zie onderstaand) verantwoordelijk voor de uitvoering van de in het meerjarenplan opgenomen koers en activiteiten.

Binnen de stichting wordt op basis van collectieve thema's, onderwerpen en activiteiten samengewerkt binnen portefeuilles. Iedere site is verantwoordelijk voor een bepaald onderdeel of onderwerp van de stichting. Soms gebeurt dit in duo's, omdat een onderdeel of onderwerp te groot is om door één site te worden gedragen. De bijdrage van alle dertien sites door ureninzet binnen de portefeuilleverdeling is een belangrijke voorwaarde om voor subsidie van OCW in aanmerking te komen. De ureninzet en de collectieve aanpak vormen daardoor niet alleen de organisatorische basis van onze stichting, maar ook een belangrijk financieel fundament.

Deze stichtingsvorm (algemeen bestuur, dagelijks bestuur en programmateam met portefeuilleverdeling) is tijdens de bestuursvergadering van 3 november 2023 opnieuw bestendigd. De onderwerpen voor de portefeuilles zijn collectief opgesteld en verdeeld over de betrokken sites.

Als portefeuillehouder is een site verantwoordelijk voor de voortgang van de aanpak of organisatie van activiteiten die behoren tot de portefeuille. Zo is de portefeuillehouder educatie verantwoordelijk voor de voortgang van het opstellen van een nieuwe educatiestrategie en het uitvoeren daarvan. De portefeuillehouder kan hiervoor expertise inhuren op basis

van de beschikbare middelen binnen de begroting en/of bijvoorbeeld een werkgroep inrichten. De portefeuillehouder is verder ambtelijk verantwoordelijk voor terugkoppeling aan het programmateam over de voortgang en afstemming binnen het programmateam over nieuwe ontwikkelingen verbonden aan de portefeuille.

Er is op dit moment een programmamanager die de voorzitter, het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur ondersteunt en bovendien manager is voor het programmateam. De programmamanager is in dienst van de stichting. Gezien het ambitieniveau van de stichting is het zeer wenselijk om het aantal fte de komende jaren uit te breiden en bijvoorbeeld voor educatie (een belangrijk onderwerp voor zowel de stichting als voor OCW) voor een aantal uur per week een programmamedewerker aan te stellen.

Gewenste verdeling fte

• Voorzitter	sitemanager
• Programmateam, op freelance basis:	
Programmamanager	0,4 fte
Programmamedewerker educatie	0,2 fte
Programmamedewerker secretariële ondersteuning en social media	0,2 fte
Sites: op basis van expertise en verantwoordelijkheden portefeuille	0,1 fte (x 12)

7. Financiële raming 2024-2030 en toelichting

Bedragen in EUR	2023*	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
BATEN								
Eigen bijdragen	56.500	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000	74.000
Kaderregeling	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
totaal BATEN	256.850	274.000	274.000	274.000	274.000	274.000	274.000	274.000
LASTEN								
Coördinatie, belangenbehartiging en samenwerking	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Bewustwording en educatie	38.500	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000
Publieksbereik en toegankelijkheid	66.500	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000	37.000
Programmamanagement en Organisatiekosten	143.500	192.000	192.000	192.000	192.000	192.000	192.000	192.000
totaal LASTEN	256.500	274.000	274.000	274.000	274.000	274.000	274.000	274.000

* ter vergelijking

Eigen bijdragen 12 x 6 K + 2 K Willemstad

Inflatie/indexatie

De toezegging tot meerjarige projectsubsidie en indexatie hiervan vanuit de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed zorgen ervoor dat wij samen met de eigen bijdragen vanuit de individuele Werelderfgoederen (incl. gelijke indexering) de financiële basis op orde hebben en naar verwachting op orde kunnen houden. In de tabel zijn de bedragen gelijk gehouden, waarbij wij dus bij inflatie uitgaan van een gelijke indexatie van de subsidie door de RCE en de eigen bijdragen.

Eise Eisinga Planetarium, Franeker

Colofon

November 2023

Tekst

Debby Davidse

Redactie en correctie

Janneke van Dijk, Karst Jaarsma

Ontwerp

Vincent Smits

Beeldverantwoording

Foto's: Bertel Kolthof (m.u.v. voorpagina)

Foto Luzette Kroon: door Daniël Hartog

Stichting Werelderfgoed Nederland

info@werelderfgoed.nl

www.werelderfgoed.nl

